

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

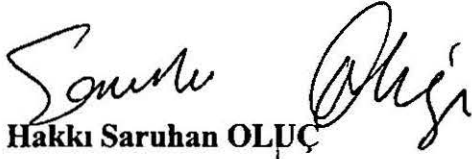
Sayı : 20287
Tarih : 16.08.2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 16/08/2022 16:07
Sayı: E-120.10-1064608

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Brezilya Donanması'na ait dünyanın en eski uçak gemisi olan "NAe São Paulo" adlı gemi, İzmir Aliaga'da söküm işlemlerinin yapılması için yola çıkmıştır. Türkiye ve dünya kamuoyunda "Ölüm Gemisi" olarak da adlandırılan ve 900 ton asbest, ağır yağ, ağır metal, polikörürler, bifeniller, radyoaktivite barındırdığı belirtilen bu gemi sökümü hem çevre hem de insan sağlığı açısından çok ciddi riskler taşımaktadır. Aynı zamanda Basel ve Barcelona Sözleşmeleri ve İzmir Protokolüne de aykırı olarak Türkiye'ye gelecek bu geminin söküm işlemlerinin ve yaratacağı tahribatların tüm boyutlarıyla araştırılması, olası risklerin saptanması ve acil tedbirlerin alınması amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.

Hakkı Saruhan OLUÇ

HDP Grup Başkanvekili

İstanbul Milletvekili

Meral Danış Beştaş

HDP Grup Başkanvekili

Siirt Milletvekili

GEREKÇE

Brezilya Donanması'na ait 32.800 tonluk dünyanın en eski uçak gemisi olan "NAe São Paulo" adlı 265 metrelik gemi, 12 Mart 2021 yılında yapılan açık arttırmayla Türkiye'deki geri söküm tersanesi SÖK Denizcilik ve Tic. AŞ'yi temsilen Rio de Janerio şirketi Cormack Maritima tarafından Mayıs-Haziran ayları arasında Aliaga'da sökülme üzere alınmıştır.

Söz konusu uçak gemisinin 900 ton civarı asbest, ağır yağ, ağır metal, polikorürler, bifeniler, radyoaktivite barındırdığı gerek dünya gerekse ülke kamuoyundaki birçok sivil toplum kurumu, çevre ve sağlık örgütlerinin yanı sıra halk tarafından da dile getirilmiştir. Geçtiğimiz yıl getirileceği söylenen gemi için itirazlar ve tepkiler ortaya konmuş, bunun üzerine gemi söküm süreci askıya alınarak kamuoyunda rahatlama yaratılmıştır.

Son haftalarda basına düşen haberlerde de görüldüğü üzere, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı adeta zehir saçan ve “asbest bombası” olarak tabir edilen bu geminin sökülme üzere Aliğa’ya getirilmesine dair “...mümkün olduğu kadar tehlikeli maddelerden arındırılması” gibi muğlak ifadelerle şartlı onay vermiş ve geminin Türkiye’ye doğru yolculuğu başlamıştır.

Bakanlık ayrıca gemide 900 ton değil, 9.6 ton asbest bulunduğunu iddia etmiştir. Fakat bu veri gerçeklikten oldukça uzak görünmektedir. Zira sökülme üzere getirilmesi planlanan ve bu geminin ikizi olarak tasarlanan Fransa-Clemenceau gemisinde yapılan bağımsız denetimler sonucunda en az 760 ton asbest olduğu ortaya çıkmış ve yıllarca bekletildiği halde birçok ülke gemi söküm işlemine yanaşmamıştır.

Brezilya Yüksek Mahkemesi de taşıdığı riskler dolayısıyla söküm için Aliğa’ya doğru yola çıkan asbestli gemi için ihtiyatı tedbir kararı vererek geminin bir an önce geri dönmesi yönünde karar vermiştir. Yine Brezilya Sao Paulo Enstitüsü geminin söküm işlemlerinin ciddi biçimde riskli olduğunu ve bu geminin Brezilya’da bir askeri müze olarak kullanılabileceğini belirterek satış ihalesinin iptalini istemiştir.

Uluslararası kamuoyunda “Asbest Bombası” ya da “Ölüm Gemisi” olarak adlandırılan bu toksik savaş gemisinin söküm işlemleri için İzmir Aliğa’ya doğru yola çıkması, Türkiye’nin taraf olduğu, tehlikeli ve diğer atıkların sınırlar ötesi taşınması, bertaraf edilmesi ve geri dönüşümünden doğabilecek tehlikeleri ortadan kaldırmaya dönük başta Basel Sözleşmesi olmak üzere Barcelona Sözleşmesi ve İzmir Protokolünün de ihlal edilmesidir.

Ayrıca bu nükleer uçak gemisinin İzmir Aliğa’ya varmak üzere yapacağı geçiş güzergâhındaki İngiltere, İspanya, İtalya, Yunanistan ve Fransa’da sırf geçtiği için ciddi doğa ve sağlık tahribatı yaratacağına dair uyarılar yapılmış, ama asıl tehlikenin Türkiye’de açığa çıkacağı önemle vurgulanmıştır. Türk Tabipler Birliği de geçiş güzergâhındaki ülkelerin tabip birliklerine 11 Ağustos 2022’de birer mektup yazarak, geminin Türkiye’ye gelmesinin uluslararası anlaşmalara aykırı olduğunu vurgulamıştır.

Tüm bu bilgiler göz önünde bulundurulduğunda, hiçbir ülkenin söküm işlemini almak istemediği, taşıdığı riskler dolayısıyla “Ölüm Gemisi” olarak adlandırılan NAE São Paulo toksik savaş gemisinin Basel ve Barcelona Sözleşmeleri ve İzmir Protokolü dikkate alınarak Aliğa’da yapılması düşünülen söküm işlemlerinin iptal edilmesi ciddi aciliyet arz etmektedir. Bu konuda söz konusu STK, çevre ve sağlık örgütleri başta olmak üzere kamuoyunun da talepleri göz önünde bulundurularak, gereken araştırmaların yapılması, olası risklerin saptanması ve acil tedbirlerin alınması için TBMM bünyesinde bir araştırma komisyonunun kurulması elzem hale gelmiştir.